

Υπόθεση C-411/22

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

21 Ιουνίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

24 Μαΐου 2022

Ανατρεσείουσα:

Thermalhotel Fontana Hotelbetriebsgesellschaft m.b.H.

Ανατρεσίβλητη διοικητική αρχή:

Bezirkshauptmannschaft Südoststeiermark

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Χορήγηση αποζημίωσης για την απώλεια εισοδήματος που έχουν υποστεί οι εργαζόμενοι συνεπεία του μέτρου της απομόνωσης («καραντίνας») το οποίο διατάχθηκε από τις υγειονομικές αρχές λόγω θετικού αποτελέσματος της εξέτασης COVID-19 – Ο όρος «παροχή ασθένειας» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 – Μεθοριακοί εργαζόμενοι – Περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων λόγω της προϋπόθεσης που τίθεται ότι το μέτρο της απομόνωσης πρέπει να έχει διαταχθεί από εθνική αρχή

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Συνιστά παροχή ασθένειας, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων

EL

κοινωνικής ασφάλειας, η αποζημίωση η οποία οφείλεται σε εργαζομένους για την οικονομική ζημία που έχουν υποστεί συνεπεία της παρεμπόδισης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της απομόνωσής τους ως ατόμων τα οποία έχουν προσβληθεί από τη νόσο COVID-19 ή για τα οποία υπάρχει υπόνοια προσβολής ή υπόνοια μετάδοσης της νόσου, και η οποία καταβάλλεται αρχικά στους εργαζομένους από τον εργοδότη που υποκαθίσταται, κατά τον χρόνο της καταβολής, στο δικαίωμα αυτό έναντι του ομοσπονδιακού κράτους;

Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα:

2. Έχουν το άρθρο 45 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική κανονιστική ρυθμιση η οποία εξαρτά τη χορήγηση αποζημίωσης για την απώλεια εισοδήματος που οφείλεται σε εργαζομένους συνεπεία του μέτρου της απομόνωσης που διατάχθηκε από τις υγειονομικές αρχές λόγω θετικού αποτελέσματος της εξέτασης COVID-19 (αποζημίωσης που καταβάλλεται αρχικά στους εργαζομένους από τον εργοδότη ο οποίος, στο μέτρο αυτό, υποκαθίσταται στο εν λόγω δικαίωμα έναντι του ομοσπονδιακού κράτους) από την προϋπόθεση να διατάσσεται το μέτρο της απομόνωσης από εθνική αρχή βάσει της εθνικής επιδημιολογικής νομοθεσίας, με αποτέλεσμα η αποζημίωση αυτή να μην καταβάλλεται σε εργαζομένους που, ως μεθοριακοί εργαζόμενοι, κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος και το μέτρο για την απομόνωσή τους («καραντίνα») έχει διαταχθεί από τις υγειονομικές αρχές του κράτους κατοικίας τους;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 45 ΣΛΕΕ· άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης· άρθρα 1 έως 3, 5 και 11 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας

Σχετικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας

Άρθρο 7, παράγραφος 1, του Epidemiegesetz (αυστριακού νόμου περί επιδημιών, στο εξής: EpiG): «Με κανονιστική διοικητική πράξη καθορίζονται οι ασθένειες για τις οποίες υφίσταται υποχρέωση δηλώσεως και για τις οποίες μπορούν να διαταχθούν μέτρα απομόνωσης για άτομα τα οποία έχουν προσβληθεί ή για τα οποία υπάρχει υπόνοια προσβολής ή υπόνοια μετάδοσης της ασθένειας. [...]»

Άρθρο 32 του EpiG: «(1) Στα φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και στις προσωπικές εταιρίες εμπορικού δικαίου καταβάλλεται αποζημίωση για την

οικονομική ζημία που έχουν υποστεί συνεπεία της παρεμπόδισης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, εάν και στο μέτρο που:

1. έχουν τεθεί σε απομόνωση σύμφωνα με τα άρθρα 7 ή 17, [...]

και συνεπεία του γεγονότος αυτού έχει προκληθεί απώλεια εισοδήματος.

(2) Η αποζημίωση καταβάλλεται για κάθε ημέρα που καλύπτεται από την εντολή της αρχής που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

(3) Η αποζημίωση των προσώπων που τελούν σε σχέση εργασίας υπολογίζεται βάσει των τακτικών αποδοχών [...]. Οι εργοδότες υποχρεούνται να καταβάλουν σε αυτά το ποσό της οφειλόμενης αποζημίωσης κατά τις συνήθεις ημερομηνίες καταβολής των αποδοχών στην επιχείρηση. Κατά τον χρόνο της καταβολής, ο εργοδότης υποκαθίσταται στο δικαίωμα αποζημίωσης έναντι του ομοσπονδιακού κράτους [...].»

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας καθώς και κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 1 Η αναιρεσείουσα έχει την έδρα της στην Αυστρία όπου εκμεταλλεύεται ένα ξενοδοχείο. Στο πλαίσιο διαγνωστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν στο ξενοδοχείο αυτό, αρκετοί εργαζόμενοι εντοπίστηκαν θετικοί στη νόσο COVID-19. Η αναιρεσείουσα δήλωσε το γεγονός αυτό στις αυστριακές υγειονομικές αρχές, οι οποίες, ωστόσο, δεν διέταξαν την απομόνωση των συγκεκριμένων εργαζομένων, για τον λόγο ότι οι εργαζόμενοι αυτοί ήταν κάτοικοι Σλοβενίας και Ουγγαρίας. Εντούτοις, οι αυστριακές αρχές ενημέρωσαν τις αρμόδιες αρχές αυτών των άλλων κρατών μελών, οι οποίες, στη συνέχεια, διέταξαν την απομόνωση των εργαζομένων στη Σλοβενία και στην Ουγγαρία για συγκεκριμένες περιόδους (από τις 23 Οκτωβρίου 2020 έως τις 18 Νοεμβρίου 2020, από τις 21 Οκτωβρίου 2020 έως τις 17 Νοεμβρίου 2020 και από τις 26 Οκτωβρίου 2020 έως τις 13 Νοεμβρίου 2020, αντίστοιχα). Κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων απομόνωσης, η αναιρεσείουσα συνέχισε να καταβάλλει στους οικείους εργαζομένους τις αντίστοιχες αποδοχές.
- 2 Την 1η Δεκεμβρίου 2020, η αναιρεσείουσα ζήτησε από την Bezirkshauptmannschaft Südoststeiermark (διοικητική αρχή της περιφέρειας του νοτιοανατολικού τμήματος της Στυρίας, Αυστρία) αποζημίωση για την απώλεια εισοδήματος, δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα, με την καταβολή των αποδοχών, είχε υποκατασταθεί στο δικαίωμα αποζημίωσης των εργαζομένων. Οι αιτήσεις αυτές απορρίφθηκαν με αποφάσεις της Bezirkshauptmannschaft της 29ης Δεκεμβρίου 2020.
- 3 Το Landesverwaltungsgericht Steiermark (περιφερειακό διοικητικό πρωτοδικείο της Στυρίας, Αυστρία), με πέντε αποφάσεις, απέρριψε ως αβάσιμες τις προσφυγές που άσκησε η αναιρεσείουσα κατά των αποφάσεων της Bezirkshauptmannschaft,

κρίνοντας ότι, στην περίπτωση που τα μέτρα απομόνωσης διατάσσονται από αλλοδαπές αρχές, δεν μπορεί να εγερθεί αξίωση βάσει του EpiG.

- 4 Κατά των αποφάσεων αυτών του Landesverwaltungsgericht (περιφερειακού διοικητικού πρωτοδικείου), η αναιρεσίουσα άσκηση αιτήσεις αναιρέσεως ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία), με τις οποίες αμφισβητεί, κυρίως, τη συμβατότητα του άρθρου 32, παράγραφοι 1 και 3, του EpiG, –όπως έχει ερμηνευθεί από το Landesverwaltungsgericht (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο)– προς την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που προβλέπεται στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ και προς τον κανονισμό (ΕΚ) 883/2004. Το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε τη συνεκδίκαση των αιτήσεων αναιρέσεως για την έκδοση κοινής αποφάσεως.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 5 Το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) είναι δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου.
- 6 Εξ ορισμού, το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλεται στον εργαζόμενο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 32, παράγραφος 3, πρώτη και δεύτερη περίοδος, του EpiG δεν συνιστά αποδοχές, αλλά αποζημίωση του ομοσπονδιακού κράτους βάσει τίτλου δημοσίου δικαίου.
- 7 Εν προκειμένω, πρέπει να διευκρινιστεί εάν η αναιρεσίουσα, ως εργοδότης, έχει το δικαίωμα –στο οποίο έχει υποκατασταθεί σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 3, τρίτη περίοδος, του EpiG– να ζητήσει αποζημίωση για απώλεια εισοδήματος στην περίπτωση που, ελλείψει κατοικίας στην Αυστρία, η εντολή, δυνάμει της οποίας έχει επιβληθεί το μέτρο της απομόνωσης σε εργαζομένους οι οποίοι έχουν προσβληθεί από τη νόσο COVID-19 ή για τους οποίους υπάρχει υπόνοια προσβολής ή υπόνοια μετάδοσης της νόσου, δεν βασίζεται σε απόφαση των αυστριακών υγειονομικών αρχών, αλλά σε (διοικητική) πράξη άλλου κράτους μέλους.
- 8 Το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) φρονεί ότι οι οικείοι εργαζόμενοι είναι μεθοριακοί εργαζόμενοι κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 883/2004 και ότι, ως εκ τούτου, υπάγονται, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, στην αυστριακή νομοθεσία στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού αυτού.
- 9 Αν η προβλεπόμενη στο άρθρο 32 του EpiG αποζημίωση θεωρηθεί παροχή ασθένειας κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, οι αυστριακές διοικητικές και δικαστικές αρχές θα έπρεπε, δυνάμει του άρθρου 5, στοιχείο β', του κανονισμού 883/2004, να λάβουν υπόψη την εντολή απομόνωσης

που εκδόθηκε από την αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, ως εάν αυτή είχε εκδοθεί από αυστριακή αρχή στο έδαφός της.

- 10 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, μια παροχή θεωρείται παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 883/2004 όταν χορηγείται άνευ οιασδήποτε εξατομικευμένης και κατά διακριτική ευχέρεια σταθμίσεως των προσωπικών αναγκών, επί τη βάσει προσδιοριζόμενης από τον νόμο καταστάσεως, και όταν συνδέεται με κάποιον από τους ρητώς απαριθμούμενους στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 (νυν άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004) κινδύνους. Για τη διάκριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο κίνδυνος του οποίο καλύπτει κάθε παροχή (βλ., όσον αφορά την προϊσχύσασα διάταξη του κανονισμού 1408/71, απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2017, Tolley, C-430/15, σκέψεις 43 και 45, ECLI:EU:C:2017:74). Η παροχή ασθένειας καλύπτει τον κίνδυνο που συνδέεται με μια παθολογική κατάσταση συνεπαγόμενη την προσωρινή αναστολή των δραστηριοτήτων του ενδιαφερομένου (βλ. απόφαση της 21ης Ιουλίου 2011, Stewart, C-503/09, σκέψη 37, ECLI:EU:C:2011:500).
- 11 Η επίμαχη εν προκειμένω παροχή χορηγείται από το ομοσπονδιακό κράτος επί τη βάσει προσδιοριζόμενης από τον νόμο καταστάσεως. Ωστόσο, δεν συνδέεται με την ύπαρξη παθολογικής καταστάσεως, αλλά οφείλεται στο γεγονός ότι, συνεπεία εντολής των δημοσίων υγειονομικών αρχών, ο δικαιούχος της παροχής παρεμποδίζεται να προσέλθει στην εργασία του με αποτέλεσμα να υφίσταται απώλεια εισοδήματος για την οποία χορηγείται αποζημίωση από το ομοσπονδιακό κράτος. Ο EriG χαρακτηρίζει την απομόνωση που επιβάλλεται από διοικητική αρχή ως «μέτρο πρόληψης και καταπολέμησης των ασθενειών για τις οποίες υφίσταται υποχρέωση δηλώσεως». Σκοπός της απομόνωσης δεν είναι η ανάρρωση του ατόμου που νοσεί, αλλά η προστασία του πληθυσμού από τον κίνδυνο μετάδοσης μέσω του ατόμου που τίθεται σε απομόνωση και, ως εκ τούτου, ο περιορισμός του γενικού κινδύνου για την υγεία που συνδέεται με την ασθένεια που πρέπει υποχρεωτικά να δηλωθεί.
- 12 Επομένως, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) κλίνει υπέρ της άποψης ότι η επίμαχη, εν προκειμένω, αποζημίωση δεν συνιστά παροχή ασθένειας κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού 883/2004. Εντούτοις, καθόσον το ζήτημα αυτό δεν έχει ακόμη επιλυθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην υπάρχει περιθώριο εύλογης αμφιβολίας, το ζήτημα αυτό υποβάλλεται προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.
- 13 Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, πρέπει να διευκρινιστεί αν η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που προβλέπει το άρθρο 45 ΣΛΕΕ καθώς και η αρχή της ίσης μεταχείρισης που προβλέπει το άρθρο 7 του

κανονισμού 492/2011 αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση περί αποζημιώσεως, όπως αυτή που θεσπίστηκε με το άρθρο 32 του EpiG.

- 14 Οι εργαζόμενοι στους οποίους είχε επιβληθεί το μέτρο της απομόνωσης στην υπόθεση της κύριας δίκης ασκούν μισθωτή δραστηριότητα στην Αυστρία, αλλά κατοικούν στη Σλοβενία και στην Ουγγαρία όπου επιστρέφουν κάθε ημέρα. Επομένως, πρέπει να θεωρούνται εργαζόμενοι που έχουν κάνει χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας το οποίο προβλέπει το άρθρο 45 ΣΛΕΕ.
- 15 Το επικαλούμενο από την αναιρεσείουσα της κύριας δίκης δικαίωμα αποζημίωσης στηρίζεται στο γεγονός ότι το δικαίωμα αποζημίωσης έναντι του ομοσπονδιακού κράτους που παρέχεται από τον νόμο στον εργαζόμενο ικανοποιείται αρχικά από τον εργοδότη έναντι του εργαζομένου, ο δε εργοδότης, στο μέτρο αυτό, υποκαθίσταται στο εν λόγω δικαίωμα. Επομένως, το δικαίωμα του εργοδότη συνδέεται άμεσα με την απασχόληση κατά την έννοια του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, οπότε, κατά το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο), υπό το πρίσμα επίσης της νομολογίας (βλ. απόφαση της 7ης Μαΐου 1998, Clean Car Autoservice Ges.m.b.H., C-350/96, σκέψεις 18 επ., ECLI:EU:C:1998: 205), δεν υπάρχει κώλυμα ως προς τη δυνατότητα και του εργοδότη να επικαλεστεί, στο πλαίσιο αυτό, την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που προβλέπεται στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ.
- 16 Ως προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος αποζημίωσης απαιτείται από την εθνική νομοθεσία, εμμέσως, η ύπαρξη κατοικίας εντός της εθνικής επικράτειας. Κατά το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο), τούτο πρέπει να θεωρηθεί έμμεση δυσμενής διάκριση, διότι μπορεί, από τη φύση της, να θίξει περισσότερο τους διακινούμενους εργαζομένους απ' ό,τι τους ημεδαπούς εργαζομένους και ενέχει, συνεπώς, τον κίνδυνο να θέσει σε δυσμενέστερη μοίρα ειδικότερα τους διακινούμενους εργαζομένους (βλ. απόφαση της 18ης Ιουλίου 2007, Hartmann, C-212/05, σκέψεις 29-31, ECLI:EU:C:2007:437): κατά το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο), το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι το δικαίωμα που αντλείται από τον εργαζόμενο προβάλλεται από τον εργοδότη.
- 17 Από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της επίμαχης εν προκειμένω κανονιστικής ρύθμισης, δεν προκύπτει κανένα στοιχείο ικανό να δικαιολογήσει το γεγονός ότι απαιτείται απόφαση αυστριακής αρχής και, ως εκ τούτου, εμμέσως, να έχει ο εργαζόμενος την κατοικία του στην Αυστρία. Συναφώς, θα μπορούσαν να προβληθούν μόνον λόγοι προστασίας της δημόσιας υγείας. Η επιβολή μέτρων απομόνωσης σε άτομα τα οποία έχουν προσβληθεί από τη νόσο COVID-19 ή για τα οποία υπάρχει υπόνοια προσβολής ή υπόνοια μετάδοσης της νόσου διευκολύνει την παρακολούθηση της πορείας των λοιμώξεων και εμποδίζει τα άτομα που (ενδεχομένως) έχουν προσβληθεί να παραμένουν εκτός της κατοικίας τους, γεγονός που καθιστά δυνατό τον περιορισμό του κινδύνου περαιτέρω εξάπλωσης της νόσου COVID-19. Το προβλεπόμενο από τον νόμο δικαίωμα αποζημίωσης για την απώλεια εισοδήματος κατά την περίοδο της απομόνωσης αποσκοπεί επίσης στην ενίσχυση της τήρησης των μέτρων απομόνωσης και στην

αύξηση, με τον τρόπο αυτό, της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται από τις υγειονομικές αρχές για τον περιορισμό των λοιμώξεων. Λόγο δυνάμενο να δικαιολογήσει την απαίτηση οι εντολές να εκδίδονται αποκλειστικά από τις ημεδαπές αρχές θα μπορούσε να αποτελέσει το γεγονός ότι ο έλεγχος της τήρησης των εντολών αυτών είναι επίσης δυνατός μόνον εάν η απομόνωση λαμβάνει χώρα εντός της εθνικής επικράτειας και ότι ο στόχος του περιορισμού των λοιμώξεων σχετίζεται με την κατάσταση στην εθνική επικράτεια, η οποία μπορεί να διαφέρει από την επιδημιολογική κατάσταση στο άλλο κράτος μέλος (στο κράτος κατοικίας του οικείου εργαζομένου). Τέλος, ο περιορισμός της αποζημίωσης που χορηγείται από το ομοσπονδιακό κράτος μόνο σε εκείνους τους εργαζομένους στους οποίους έχει επιβληθεί απομόνωση από τις αυστριακές αρχές θα μπορούσε, ενδεχομένως, να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι μόνο στις περιπτώσεις αυτές το αυστριακό κράτος φέρει την ευθύνη για την παρεμπόδιση της επαγγελματικής δραστηριότητας του εργαζομένου. Στην περίπτωση που η εντολή απομόνωσης εκδοθεί από τη χώρα καταγωγής του, ο εργαζόμενος θα πρέπει να παραπεμφθεί στη χώρα αυτή, στο μέτρο που υφίστανται σε αυτή αντίστοιχες κανονιστικές ρυθμίσεις που προβλέπουν τη χορήγηση αποζημίωσης.

- 18 Εν πάσῃ περιπτώσει, δεν προκύπτει προδήλωσ οτι η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ εργοδοτών που απασχολούν εργαζομένους οι οποίοι κατοικούν εντός της εθνικής επικράτειας και εκείνων που απασχολούν επίσης μεθοριακούς εργαζομένους είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας. Δεδομένου ότι η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν παρίσταται τόσο προφανής ώστε να μην υφίσταται περιθώριο εύλογης αμφιβολίας, με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλεται επίσης, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.